

Commonplace

JA34
.T76
1632

Commonplace

1020146276

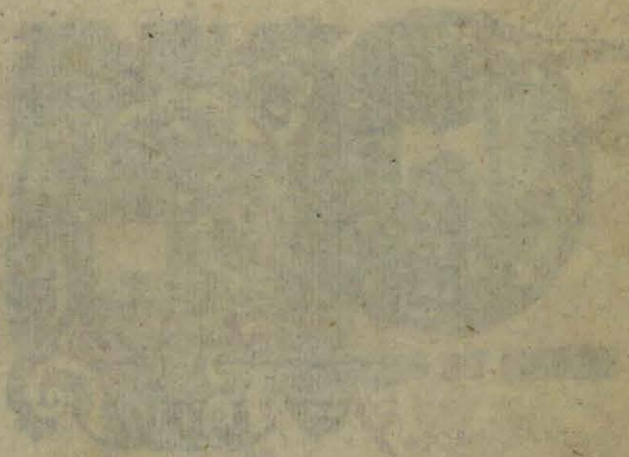
E#7 E#152

Int. 29

ALBERTI
TROMBETTA

32

00

ALEXANDRI

TROMBETTÆ

I. V. D. AVVLENSIS

De Societate Tractatus.

In quo per Regulas, Ampliationes, Limitationes, Sublimitationes, Extensiones, & Intellectiones, varij, & quotidiani in foro casus, tum ad socios, tum ad fratres, tum denique ad Colonos pertinentes, mira quadam, & perspicua methodo, compendioseq. satis, pertractantur.

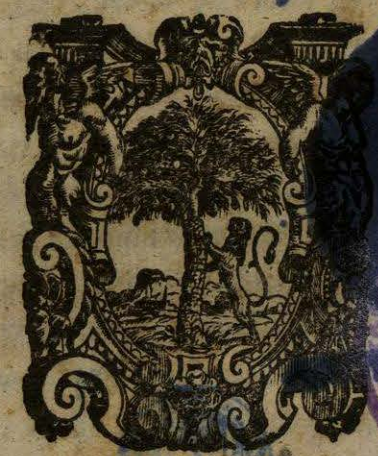
Indicibus, Aduocatis, & alijs in foro versantibus perquam vilis, & necessarius.

Cum Argumentis, Summarijs, necnon duplici Indice; altero scilicet Capitem, verborumq. altero, ac rerum notabilium locupletissimo.

Ad Illustrissimum D. Marchionem

IACOBVM MALASPINAM,

D. March. Opicij, Panicalis, & Licciana Domini filium.

VENETIIS, Apud Andream Baba. MDCXXXII.

Superiorum permissu, & Privilegio.

1632
48

*spicuum fiat, quantis, quamq. arctis, ob id, aliaq. plurima
beneficia, utriq. in omne tempus vinculis adstrictus fuerim.
Dumq. DEVM OPTIMUM MAXIMUM
enixe rogo, ut maioribus in dies incrementis tuam augeat di-
gnitatem, ea qua possum animi demissione te ipsum, tuumque
Genitorem deueneror. Venetijs Kal. Julij 1632.*

MAS-

Massæi Tisonis Galli

Doct̃oris Medic.

EPIGRAMMA.

Audin' vt insueto trepidus fremit Adria motu,
Et facit attonitum Buccina flexa salum.

Rursus Alexandri forsā vexilla veretur;

Ne sua captiuas sub iuga mittat aquas.

Adria, pone metum, clangat si Buccina ponto,

Nulla (mibi credas) signa pauoris habet.

Dirus Alexander quouiam si legibus orbem

Vertit; Alexander legibus iste beat.

Quinetiam Astræam iam pridem finibus ætæam

Altisona, terris cogit adesse, Tuba.

Cernis vt aeterno discordes fœdere ciues

Iungit, & aethereis legibus aequat agros.

Nec satis hoc, quamuis cum tot delapsa Deabus,

En tibi, Alexander Buccina iuris, adest.

SONETTO

Del molto Reuerendo Padre Don Gratiano di
Sicilia, Monaco in Santa Giustina
di Padoua.

Vluse gl' inuitti, e instolidio gli accorti
Col fulmine guerrier de la Gran Mano
D'vno, ò più Mondi il Regnator Sourano,
Spregiator de' Mortali, e de le morti.
Benche il nome di lui seco ancor porti
La Gloria, insin dall' Orto, all' Oceano,
Col tuo però si paragoni in vano,
Che'l tuo sveglia i più vili, orna i più Forti.
Egli soggiogò i Corpi, e tu i voleri:
Ei rise già, Pace il tuo stil n' adduce:
Armi tu i Nudi, ei disarmò i guerrieri;
Ne' detti altrui splende frà noi sua luce:
Tu, segnando del Giusto i bei sentieri,
Tromba sei di te stesso, e lume, e Duce.

Matthæi Vaijra,

EPIGRAMMA.

Magnus Alexander, tumulo vicinus Achillis,
Flens ait: O fœlix, quem tuba tanta canit.
Bellorumq; Duci Dux vatem inuidit Homerum,
Qui sua post sauum proderet arma rogam.
Qua tuba Alexandro digna est, qui legibus arma
Subijcit, & iusto cedere Bella docet?

Ioannis Baptistæ Trombettæ

Doct̃oris Medic.

ELOGIVM.

ALEXANDER
TROMBETTA

*Non furentia Martis Arma,
Aut insanos Veneridis Triumphos
Queis ruunt corpora, corruunt Animi:
Ac vterque, ceu Magnus, & Paruus,
Labans ingemiscit orbis;*

SED

*Pacatas legum Phalanges
Ac innocuum iustitiæ Robur, & Decus,
Queis stant Vrbes, conueniunt Populi,
Muniuntur Reges:*

*(Ipsi Nominis Domini
Acclamantibus vndique*

*Candidissimæ Facundiæ, ac Doctrinæ solidioris applausibus)
Defacatis quibusque mentibus capeſſenda*

*Dum suauiter intonat,
Admirationis, ac perennis Fama Praconia
Sibi altissimè insonat:*

Quem nec laus, nec gloria filebunt vnquam!

AV-

AVCTOR LECTORI S.

Vando, dispersitis inter gentes facultatibus, Tuum, & Meum positum fuit in more, tunc etiam, imò ipso in temporis articulo, inter gentes easdem graues exortæ fuerunt similitates, acerbissimæ contentiones, lites necnon mortales, quibus præuijs, afflictæ marore iacuerunt familiæ, dissipatæ domus, desolatæ ciuitates, & abolita Imperia: Huius enim in causa fuit hominum auidissima cupiditas, quæ sub prætextu etiam minimo, post priorum fortunæ bonorum absumentem, ad prætensiones terminandas, ne dum iniustitia, & ferri feritate, verum etiam tetra sanguinis effluentia voluit adduci. Misera hæc est humanæ cæcitatæ, quæ à perniciosissima hac, & sæper detestabili auaritiæ labe infecta, propter minimum rei interesse, nec mente considerat, nec oculis videt, quantum sibi ipsi sit offensionis, dum, vertendo lites in res, quæ dubio illi debentur, & (si certò) quibus minimè potest diu potiri, vitam in discrimen adducit, compromittit famam, & vt læsionem nõ modicam conscientia subeat, committit. Ego quidem (si dicere fas est) semper Tricones huiusmodi in postremis habui; Nam, vt videre est, hoc vnum solum eorum spectat industria, vt nihil aliud quàm lites, ab eorum negotiationibus eliciant, atq; dissidia. Hinc est quod, plane sciens societatem, quæ tam in multimodè negociando, quàm insimul viuendo vnus alterum sibi adfiscit, esse fontem, originem, & causam litibus

pro-

proximiorum, cum in ea quilibet sibi acquirere querat, ac damna omnia, & intetesse euitare, iam planè animum meum induxi, vt tractatum de ipsa societate ordiner, contractumq. huiusmodi eo, quo poteram, faciliori, ac distinctiori modo explicando, methodum, regulam, ac formam lites effugiendi, componendi, & terminandi, generatim socijs, Aduocatis, & Iudicibus, traderè. Socijs quidem, vt lites effugiant; quomodo enim se se cum socijs gerere habebūt, tam in initio, quàm in medio, & fine societatis, poterunt hoc ex opusculo facillimè excerpere; Aduocatis item vt eas componant; itū namq. oculi hic distinctos quoscunq; inuenient casus ex quibus dein indemnitati clientum consulendi remedia deproment. Iudicibus demum, vt eas si opus fuerit iuridicè terminent; quare digesta hac materia propediem vti poterunt ad pronuntiandum, & secundum iustitiæ debitum litigia decidendum. Verum dum huic labori me accingere statuebam, en varix occupationes, & grauissimæ quæ sicut multorum annorum cursu me detinuerunt præpeditum, ita ab hoc discedere sensu me coegerunt, & id agere, vt rem in aliud tēpus protruderem. Deus Opt. Max. qui semper bonæ hominum intētioni fauet, tandem transacti temporis spatio, mihi anno tantum præterito aliquantulū otij largiri dignatus fuit, cuius in curriculo, onus hoc (licet meis humeribus graue) fui aggressus, & illi finem imposui, eo quidem rudi modo, quò in lucem hodierna emergit die. Benè verum, quod inquinatis hiscè cartis, & hiscè deductis ad finem lucubrationibus,

bus, alij ad me pèruenerunt peregrinorum ingeniorum labores, qui, non minus doctè, quam opiparè, hanc enuclearunt *Societatis* materiam; qua propter decreueram quasi, minimè impressori in hac re esse molestiæ. At animatus à sententia quæ dicit *nil dictum, quod prius non fuerit dictum*: suafusq. ab amicis, ac iussus à Dominis, quibus summum obsequium, paremque obseruantiam præsto, necnon sciens quod licet ligna, & lapides à grauissimis Doctoribus acceperim, ædificij tamen constructio & forma tota mea sit, architectusq. ego sim, licet materiam variè vndiquè cōduxerim, desperatum iam onus resumpsi, statuiq. primum hunc ingenij mei (licet infæcundi) partum, tibi (*Amice Lector*) exhibere. Planè noui quod opusculū hoc doctrinæ tantum non cōtineat quantū ab alijs scriptum reperij: at tamen in ordine saltem, ac facilitate, in distinctione, & breuitate fore nouum existimo, in quibus partibus, vt meo desiderio, ac laudabilibus amicorum satisfactioibus (quod par est) morem gererem, meum acui ingeniolium. Humanissima igitur fronte illud accipito, & contra illos qui rabidis, aut mortiferis inuidiæ dentibus me auderent forsan lacerare, mihi quæso præsto esto: nam cū non mei ambitionem, sed solum tui commoditatem in hac publicatione spectauerim, pro merito meo non est, vt gratiarum loco, dedecoris notam reportem. Charitas par erit tuæ humanitati, deditissimum me tuæ semper voluntati, quamdiū vita fruar, habebis; & maiora à me recipies, si vires, si tempus, si cætera voluntati responderint. Vale.

INDEX

De Societate in genere
De Societate in specie
De Societate in parte
De Societate in fine
De Societate in forma
De Societate in materia
De Societate in ordine
De Societate in breuitate
De Societate in distinctione
De Societate in facilitate
De Societate in laudabilibus amicorum satisfactioibus
De Societate in merito meo
De Societate in charitate
De Societate in deditissimum me tuæ semper voluntati
De Societate in maiora à me recipies
De Societate in vires
De Societate in tempus
De Societate in cætera voluntati responderint

I N D E X
C A P I T V M,
QVI IN HOC TRACTATV
CONTINENTVR,

Hic prior numerus Capita, posterior paginam denotat.

- 1 **Q**uid, & quotuplex sit Societas. 1
- 2 Quomodo contrahatur, & inter quos. 8
- 3 An possit socius sine consensu socij alium in Societate as-
sumere. 19
- 4 Ad quid teneantur socij. 24
- 5 De obligatione erga consocios, & creditores. 31
- 6 Quomodo finiatur Societas. 41
- 7 De ratione reddenda in Societate. 51
- 8 De expensis factis in Societate. 61
- 9 De damno. 84
- 10 De lucro. 105
- 11 De diuisione. 131
- 12 De actione, qua in causa Societatis competit. 146

Apologia ad Lectorem. 151

Pactum unius ex sociis alteri an nocent. §. et
heredi 22 §. in iis, et l. si unus 27. ff. de pact.
ibiq. glos. a scribentibus. Vell. ad affl. de iur. qd

ALEXANDRI
TROMBETTÆ

I. V. D. AVVLENSIS.

DE SOCIETATE
TRACTATVS.

ARGVMENTVM.

Quid & quotuplex sit societas.

SVMMARIVM.

- 1 Quid sit societas, nu. 1.
- 2 Societatis species.
- 3 Societas rei particularis qua sit.
- 4 Societas specialis negociationis qua sit, & qua in ea veniant communi-
canda.
- 5 Societas animalium ad quantum tempus contrahatur, & quid in ea sit commu-
nicandum.
- 6 Societas officij visitata in curia Romana, quamam sit.
- 7 Societas omnium bonorum, que.
- 8 Communicantur in societate omnium bonorum omnia ex honesta ratione
acquisita, secus ex inhonesta.
- 9 Societas vniuersorum quando contrahatur, & qua in ea veniant communi-
canda.
- 10 Inter duos fratres simul simpliciter viuentes dicitur contracta societas vitæ.
- 11 Vestigialis societas, quamam sit.
- 12 Ad societatem contrahendam qua requirantur.
- 13 Ad contrahendam societatem, animus illius societatis contrahenda præci-
pue requiritur.
- 14 In societas animalium, si non dantur animalia animo societatis contrahen-
da, cen-